

Asia: VN/22967/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Haaga-Helian opiskelijakunta Helga ei pidä kannatettavana korkeakouluopiskelijoiden siirtämistä yleisestä asumistuesta takaisin opintotuen asumislisän piiriin. Opiskelijakuntana näemme, että hallituksen esitys tulee entisestään hankaloittamaan opiskelijoiden toimeentuloa sekä opinnoissa pärjäämistä.

Korkeakouluopiskelijoiden siirtäminen takaisin opintotuen asumislisän piiriin tulee laskemaan merkittävästi opiskelijoiden toimeentuloa, mikä jo tälläkin hetkellä pakottaa opiskelijat tasapainottelemaan opiskelun ja työssäkäynnin välillä tai velkaantumaan opintolainan seurauksesta. Leikkauksen myötä opiskelijat voivat joutua ottamaan enemmän töitä tai nostamaan lisää lainaa, jotka vaikuttavat merkittävästi opinnoissa pärjäämiseen ja luovat kuormitusta toimeentulemisesta sekä velkaantumisesta. Opiskelijoiden mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet koko 2000-luvun ajan ja psyykkisiä oireita ja kuormittuneisuutta näkyy opiskelijoissa suhteessa enemmän kuin koko aikuisväestössä. Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (KOTT) 2021 mukaan joka kolmas korkeakouluopiskelija kärsii ahdistuksen ja masennuksen oireista. Kuormituksen lisääntyminen voi pahimmillaan lisätä psyykkistä oireilua ja mielenterveysongelmia, jotka käyvät yhteiskunnalle kalliiksi.

Vielä tuoreempi Opiskelijan kaupunki -tutkimus vuodelta 2023 kertoo, että 69 % pääkaupunkiseudun opiskelijoista on huolissaan toimeentulostaan elinkustannusten nousun vuoksi, ja 37 % on jättänyt ruokaa ja/tai lääkkeitä ostamatta heikon toimeentulon vuoksi. Opiskelijat tekevät siis jo nyt vaikeita, ellei jopa riskialttiita päätöksiä tullakseen toimeen. Samaisen tutkimuksen mukaan 44 % pääkaupunkiseudun opiskelijoista kertoo lisänneen työntekoa opintojen ohessa turvatakseen toimeentulonsa. Hallituksen esityksen myötä on odotettavissa, että työnteko lisääntyy, mikä aiemmin mainitusti vaikuttaa opinnoissa pärjäämiseen. Tämä taas vaikuttaa opiskelijoiden valmistumiseen korkeakoulusta sekä korkeakoulutuksen vetovoimaan, mikä pahimmillaan tulee vaikuttamaan negatiivisesti tavoitteeseen nostaa korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrää.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että hallitus sitoutuu tekemään toimenpiteitä, joilla korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä pyritään nostamaan mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Tämän esityksen myötä hallitus tulee heikentämään tähän tavoitteeseen pääsemistä, sekä luo korkeakouluille haasteita korkeakoulujen rahoituksen perustuessa pitkälti valmistuviin, etenkin ajallaan valmistuviin, opiskelijoihin.

Esitys ei ota myöskään huomioon kohtuuhintaisten opiskelija-asuntojen nykytilannetta ja saatavuutta. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla kohtuuhintaisia opiskelija-asuntoja on alle 20 000 ja investointiavustuksiin tehtävät leikkaukset tekevät tulevaisuudessa melkein mahdottomaksi opiskelija-asuntorakentamisen. Pääkaupunkiseudulla on tällä hetkellä korkeakouluopiskelijoita yli 100 000, joten kohtuuhintaisen asuminen ei ole mitenkään mahdollista kaikille. Hallituksen esityksen tavoitteeksi on mainittu aiemmin käytössä olleen asumislisän uudistaminen yhteisasumista suosivaksi ja taloudellisesti houkuttelevaksi. Yhteisasuminen ei kuitenkaan sovi kaikille ja opiskelija-asunnoissa on pidemmän aikaa luovuttu soluasumisen muodoista enemmän yksinasumiseen.

Haaga-Helian opiskelijakunta Helga näkee, että hallituksen esitys on keskeneräinen eikä ota huomioon pitkän ajan vaikutuksia tai myöskään nykytilaa. Helga esittää, että hallituksen esityksen asumislisän tasoja tarkasteltaisiin, jotta esityksen negatiivisia vaikutuksia voidaan hillitä. Helga myös näkee, että päätösten pitkäaikaiset vaikutusarviot tulee huomioida entistä huolellisemmin ja opiskelijoiden etuusia tulee kehittää kohti kestävämpiä ratkaisuja.

Hirvonen Ilona
Haaga-Helian opiskelijakunta Helga

Martikainen Rico
Haaga-Helian opiskelijakunta Helga